

„Poziom inbrodu osobniczego i matczynego oraz jego wpływ na wybrane cechy użytkowe owiec”

Elżbieta Barczak

Stypendystka projektu pt. „Wsparcie stypendialne dla doktorantów na kierunkach uznanych za strategiczne z punktu widzenia rozwoju Wielkopolski”, Poddziałanie 8.2.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Hodowla owiec w Wielkopolsce ma długą tradycję. Niestety, na przestrzeni ostatnich dekad populacja tego gatunku zwierząt istotnie zmniejsza się zarówno w Polsce jak i w naszym regionie. Obecnie jest w Polsce ok. 300 tysięcy owiec. Natomiast w przeciągu ostatnich dwóch lat pogłowie owiec zmalało w naszym województwie z 31 tys. do nieco ponad 27 tys. osobników. Naturalną konsekwencją zmniejszania się populacji jest wzrost prawdopodobieństwa kojarzeń krewniaczych osobników i związanych z tym konsekwencji. Szczególne zagrożenie występuje w przypadku niewielkich liczebnie ras czy innych grup genetycznych. Naprzeciw tym potrzebom wychodzi proponowany temat rozprawy doktorskiej. Poznanie stopnia zimbredowania w poszczególnych grupach genetycznych pozwoli, we współpracy z Wielkopolskim Związkiem Hodowców Owiec i Kóz w Poznaniu, na optymalizację planów kojarzeń i w konsekwencji podniesienie rentowności produkcji. Należy podkreślić, że badaniami tego typu z zastosowaniem nowoczesnych metod nie była objęta do tej pory populacja owiec w Wielkopolsce. Jednak precyzyjna ocena współczynnika inbrodu (definiowanego jako prawdopodobieństwo wzrostu homozygotyczności na skutek kojarzeń krewniaczych jego przodków) jest związana z dostępnością informacji rodowodowej oraz jej wiarygodnością. W praktyce oznacza to, że jeżeli rodzice probanta nie są znani, z konieczności przyjmujemy, że jego współczynnik inbrodu równy będzie zeru. Dlatego celem pracy była: analiza kompletności informacji rodowodowej, ocena poziomu zimbredowania populacji i jego zmian w czasie, oszacowanie efektu inbrodu osobniczego i matczynego na wybrane cechy użytkowe, oszacowanie inbrodu cząstkowego; ocena efektów liniowych i nieliniowych inbrodu oraz analiza poziomu inbrodu i jego efektów w poszczególnych grupach genetycznych. Analizą objętych zostało 28 grup rasowych, z lat 1995-2008. Ocena skutków

inbrodu na w/w cechy odbyła się w oparciu o modele liniowe, w których współczynnik inbrodu uwzględniany jest w cząstkowej regresji liniowej oraz kwadratowej. Z dostępnej literatury wynika, że po raz pierwszy dla populacji owiec oszacowano współczynniki inbrodu cząstkowego.

Istnieją przesłanki do przypuszczeń, że zastosowanie wyników tych badań wpłynie na zwiększenie efektywności pracy hodowlanej w populacji owiec w Wielkopolsce, szczególnie poprzez ograniczanie kojarzeń krewniaczych i ich skutków na obecnie najważniejsze cechy (masę ciała, plenność, przeżywalność i długość użytkowania).

Należy przypomnieć, że w dalszym ciągu produkcja jagnięciny (abstrahując od obecnych uwarunkowań ekonomicznych) jest znacznie poniżej możliwości. Przy okazji można zauważyć, że w wielu krajach Unii Europejskiej, ten gatunek zwierząt, oprócz walorów stricte produkcyjnych, coraz częściej postrzegany jest jako element krajobrazu.

Na skutek silnej presji Unii Europejskiej wprowadzenia w gospodarce zasady rozwoju równoważonego, polegającego na racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody, które umożliwią ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko. Do racjonalnego zagospodarowania tych obszarów owce nadają się szczególnie.

Hodowla owiec jest dziedziną gospodarki, która nie wymaga dużych nakładów finansowych (zarówno jeżeli chodzi o kapitałochłonność zwierząt jak o zaplecze gospodarcze). Stwarza to możliwość rozwoju obszarów wiejskich oddalonych od dużych aglomeracji i charakteryzujących się wysoką stopą bezrobocia.

Wyrażam nadzieję, że przygotowana dysertacja doktorska przyczyni się do wspierania wysiłków podejmowanych przez Władze Samorządowe naszego województwa na rzecz rozwoju rolnictwa poprzez większe wykorzystanie potencjału badawczego Wielkopolski i w konsekwencji wzrostu konkurencyjności Regionu na europejskim rynku.